

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancați nu se
primesc. — Manuscrisurile nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la re-
dacțiunea Brașov de curierii:
în Viena: M. Duka, J. J. J. J.
Schulz, Rudolf Hase, A. Oppolzer,
Nachfolger; Anton Oppolzer, J.
Damascher, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Kiskiss Bernu; în
București: Agenția Lucea, Suc-
curșalele de România; în Ham-
burg: Karoly & Leömann.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 30 ct. și
ștor, timbra pentru o publi-
cație. Publicații mai dese după
tarifă și învoiașă.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 ct. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în 24-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
căruia numărul Nr. 30 etajul
I: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 ct.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 ct. v. a.
Seu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 135.

Brașov, Vineri 20 Iunie (2 Iulie)

1897.

Nou abonament la Gazeta Transilvaniei

Cu 1 Iulie 1897 st. v.

se deschide nou abonament la care
invităm pe toți amicii și sprijini-
torii fôiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe șase luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an	40 franci
pe șase luni	20 "
pe trei luni	10 "

Abonarea se poate face mai ușor
prin mandate postale.

Administrațiunea
„Gazetei Transilvaniei”.

Vorbă golă.

Mult s'au făcut cu spiritul
răsboinic, ce se pretindea, că a pē-
truns din nou pe opoziționalii un-
guri din dietă. Părea mai mult ca
sigur, că scenele turbulente, care
odinioară au contribuit la retragerea
ministrului-președinte Tisza, nu nu-
mai se vor repeți, dēr se va para-
lisa și nimici formal tōtă acțiunea
guvernului printr'o obstrucțiune din
cele mai întăritate.

Tōte acestea păreau până mai
erī alaltăeri neînălăturabile, și la rēn-
dul nostru am luat și noi notiță de
„crisa”, ce se pregătea în colōnele
foilor maghiare.

Tōte bune și frumoșe, dēr nu
trebuia să se uite, că Maghiarii cei
neaoși, nu mai puțin ca cei de altă
pănură, știu să fiă viteji numai până
ce dau de câte-o piedecă în adevēr

greă, care fără mari pierderi și mare
risic nu se pōte delătura.

Norocul fabulos, ce l'au avut
ei de pe la 1865 încōce, i-a dus din
isbēndă în isbēndă în ce privea ra-
porturile lor cu Austria. Numai de
curēnd au dobēndit, din punct de
vedere național maghiar, un nou suc-
ces pe terenul militar.

Și lucru curios! Tocmai în aceste
momente, când preponderanța poli-
tică ungară în monarhia pare a-și
fi ajuns culmea, se întorc lucrurile
în orbita sistemului dualist așa, în-
cât cei ce s'au urcat cu o răpedi-
ciune atât de fenomenală la culmea
unde se află, trebuie să grijescă bine
și să țină sēmă de admonițiunea
vieței practice, care dīce, că cel ce
stă sus se bage de sēmă, ca să nu
cadă.

Șciam noi fōrte bine, că „pa-
trioții” noștri nu sunt nici pe de-
parte așa de grozavi, cum se arată,
și că, deși injură câte-odată de di-
minēta până sēra în contra Austria-
cilor, știu fōrte bine, la ce au să se
aștepte, decât aceștia li-ar declara
într'o bună diminēta, că nu vor să
mai șcie de nici un pact cu Un-
garia și Ungurii să-și vadă de
capul lor.

Fac ei gură mare în dietă în
tōte privințele și opoziționalii sunt
gata în fiă-care moment să amenințe
cu uniunea personală. Cu tōte aceș-
tea, ori de câte-ori a fost în pericol
pactul dualist, au stat pe loc cei cu
gura mare și n'au mai stărut de-a
rēsturna guvernul și sistemul.

Așa se va întēpla și acuma.
Mai întâi s'au adresat mari ame-
nințări guvernului, decât nu va re-
nunța la cunoscutul paragraf 16. Mi-
nistrul-președinte și ministrul de jus-
țiță însă au declarat, că nici într'un
cas nu vor ceda. De aceea, venind
la rēnd legile privitoare la impozitele
pe zahar și pe spirt, care stau în
legătură cu pactul dualist și cu re-

inoirea lui, și față cu care guvernul
a luat asupra-și angajamentul de-a
face să fiă puse în vigore până la
1 August a. c., opozițiunea a cre-
ștut, că e bun momentul de-a pune
guvernului șurubul și, printr'o obs-
trucțiune energetică, a-i face imposi-
bilă împlinirea angajamentului și
a-i sili astfel să se retragă.

A fost însă și de-o parte și de
alta numai vorbă golă, că vor merge
până la estrem. Nu le vine la soco-
telă să rischeze îmburdarea mecanis-
mului dualist. De aceea și-au schim-
bat gândul și și-au moderat vitejia
și Banffy cu soții săi, și extremii
din opoziția. Cei dintăi se gândesc
serios, cu tōte asigurările contrare,
să renunțe la § 16, ēr cei din urmă
nu se mai gândesc serios să rēstorne
cabinetul și să provōce crisă, deși
aceștia ar sta în mâna lor.

Deci neîmpăcații se vor împăca,
îndată ce se tracteză de jocul lor.
Asta-i prudentă și circumspecțiune
ungurească. Până când o vor putē-o
duce neted și cu ea, rămâne întrebarea
viitorului.

Foile unguresci despre Conferența dela Clușiu.

Foile unguresci publică rapor-
turi amēnunțite despre decurgerea
Conferenței dela Clușiu. Semioficiosul
„Budapesti Tudosito” își însoțesce ra-
portul cu următorul comentariu, pe
care-l reproduc și celelalte foi un-
guresci. Etă comentariul:

„E lucru știut, că episcopatul român
gr. cat. în conferența sa, ținută la Blășiu
în zilele acestea, a enunțat, că nu dorosec
să facă parte din autonomia generală ca-
tolică, ci va cere dela regele permisiune
pentru convocarea unui deosebit congres
autonomic român gr. cat. Conferența in-
telligenței române gr. cat., ce s'a ținut erī
la Clușiu, nu numai că a declarat de al
sēu punctul de vedere al episcopatului, dēr

din cause ușor de înțeles l'a formulat în-
tr'un mod încă și mai acut, ba chiar agre-
siv. După tōte acestea dēr putem să pri-
vim ca fapt, că Români uniiți — mireni și
preoții de-o potrivă — nu voesc să șcie
nimic de mult citata comuniune catolică,
când aspirațiile de naționalitate es pe pri-
mul plan”.

Fôia oficioasă maghiară se îndrepteză
apoi în contra „partidei populare”, făcēn-
du-i imputări pentru atitudinea sa conoi-
liantă, ce a manifestat-o în programul ei
față cu naționalitățile. Ii impută „partidei
populare”, că ea s'a răzimat tocmai pe
comuniunea aceea catolică cu Români uniiți,
când pe aceștia și, prin mijlocirea lor, pe
greco-orientali a căutat să-i câștige ca
aliați în contra politicei liberale și a sis-
temului de guvernare. Și totuși, — dīce
fôia oficioasă — etă, că Români uniiți nu
voesc să șcie nimic de cea comuniune
catolică, în mânia concesiunilor, ce li-le-a
pus în perspectivă „partida populară”, îndată
ce e vorba să se valideze aspirațiunile de
naționalitate, decât e de lipsă chiar și în
detrimentul intereselor catolice.

În fine „Bud. Tud.” dīce, că atitu-
dinea episcopatului român și a conferenței
mirenesci (?) este un fiasco declarat al „par-
tidei populare”.

Fōrte mult a supērat observă-
rile fôiei oficioșe pe cei dela „Alkot-
mány”, organul „partidei populare”.
Ca introducere a raportului asupra
Conferenței din Clușiu această fôia
publică o critică lungă, ce o face
organului oficios guvernamental.

Asupra observărilor, ce le face
fôia „partidei populare”, vom reveni
mai pe larg. Pentru astădī va fi de-
ajuns, ca spre caracterizarea lor să
amintim, că „Alkotmány” afirmă,
că arhieriei române uniiți la confe-
rența lor ultimă „n'au eschis eventua-
litatea, că va lua parte la autonomia,
decât dorințele îndreptățite accen-
tuate de biserica română unită încă
mai de mult în reprezentațiile și

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Macedonia

de T. Ionescu.

(Fine).

III.

Mișcarea românească în Macedonia,
prin începuturile ei modeste, căpătase un
caracter special, care de cătră cei ce nu-și
dau sēmă de schimbările făcute de vreme
se crede, că s'ar putē eternisa.

Școlii puține, profesorii puțini, o situa-
ție precară, în care nu șcīai ađi, decât
peste o lună școala nu va fi închisă, dedase
într'un mod firesc nascere la o organizație
cu totul centralisată și autoritară.

Un singur om, care se ție tōte frē-
nele în mână, este forma de organizare, la
care omenirea a avut și va avē recurs în
vremurile anormale.

Școlile d'întăi fiind tōte numai pri-
mare și corpul didactic mai mult plin de
patriotism decât tobă de carte, o disciplină
cu totul strășnică și o supunere necondi-
ționată, chiar la hotărîrile pornite din mo-
tive mai mult sēu mai puțin fantastice,
era lucru cu puțință.

În tōte schimbările sociale clasele,
carī posedă nu sunt cele d'întăi, care o
iau înainte. Așa și în Macedonia mișcarea
românească a găsit la început mai mult
ecou în straturile populare decât în pătu-
rile conducătoare.

Acēsta esplică faptul fōrte caracte-
ristic, că de unde în orașe mai mici ca Gre-
bena, Gopeși și altele tōtă suflarea romā-
nească a venit la școala românească, ba în
unele orașe școala românească a rămas sin-
gura școlă, în Salonic, unde sunt mii de
Români — și Români bogați — școala pri-
mară armânească n'a prins, ēr în Bitolia,
unde mai toți creștinii sunt Români și
Greci nu se află mai de loc, până mai
acum un an liceul românesc era populat în
imensă majoritate de bursieri interni veniți
de aiurea, pe când liceul grecesc era plin
de esterni bitolienii.

În acēstă stare de lucruri populația
de frunte nefind prea dată la mișcarea
românească, nici vre-un loc însemnat nu
putea să aibă în conducerea școlilor ro-
mānesci.

Mai mult decât atât. Lupta dintre
Români romānisiți și Romāni grecomanii,
luptă furiōasă ca tōte luptele între frați, nu

putea să fiă purtată fără puțin caracter
oriental. Denunțările, șoptele la poliția,
într'un cuvēnt mijlocele de convingere for-
țată, pe cari le-au întrebuintat și le vor
întrebuinta toți rēsturnătorii lucrurilor sta-
bile, au zgrăvit și luptele intestinale ale
Armānilor și au lăsat după ele urme, care
nu se pot șterge cu înlesnire.

Cu cât a sporit însă mișcarea romā-
nească, cu cât s'a înălțat vađa Romāniei și
cu cât a scăđut aureola Greciei, mai ales
de când cu turburările ei financiare, cu
atât s'a schimbat starea lucrurilor dela
Armāni*).

Încetul cu încetul au venit la cauza
românească căpeteniile armānesci. Adesiunea
lor, oa și faptul înmulțirii corpului didac-
tic și recrutarii lui din omeni mai culti-
vați, a adus o firească și indispensabilă ne-
voie de schimbare în organismul școlilor
armānesci.

În Turcia europēnă sub aparența des-
potismului teocratic, moravurile au creat
un puternic simț de autonomie locală. Toc-
mai fiind-că Turcii au lăsat pe creștinii de

* Acēsta va fi și mai adevērat acum după
înfrângerea Greciei.

capul lor, aceștia și-au simțit, cum se dīce,
cōtele și s'au obișnuit ca în ale lor să se
guverneze cu o întinsă măsură de guver-
nare proprie.

Era dēr inevitabil, ca în noua stare
de lucruri să se aspire la o participare a
populațiunii în dirigerea instituțiilor cul-
turale, era tot așa de inevitabil ca orga-
nismele, care și-ar fi vēđut puterile ciun-
tite, să opue o rezistență tenace și să im-
pedece știrbirea lui.

De aci dorințele așa de viu și de des
exprimate ale populațiunilor armānesci, ca
să-și întocmescă și ele efortii școlare după
modelul celor grecesci și bulgăresci, de aci
și obstința vechiului centralism de-a insista
asupra împiedecării tehnice, lipsa unui
episcopat românesc, și de-a se pune în față
eforțiilor indirect recunoscute, pe temeiul
unui *non possumus* legal, pe care guvernul
otoman mai puțin otoman decât neoto-
manii, îl lasă să repauseze neturbat.

Mai catolic decât Papa a căpătat un
pendant: mai Turco decât Turcii.

Astfel din ciocnirea a două tendințe
așa de opuse în fapt chiar când în apa-
rență cădeau de acord, s'au născut luptele

memorandele ei vor fi luate în considerare". Mai departe afirmă, că episcopii români uniți, cari au luat întotdeauna parte la conferențele episcopatului catolic sub președința Primatului, s'ar fi învoit fără de nici o rezervă, „ca și congrua preoților lor să se reguleze de-odată cu aceea a romano-catolicilor“.

CRONICA POLITICA.

— 19 Iunie.

Atitudinea Bulgarilor în timpul din urmă, cât a durat războiul turco-grecesc, a amărit tare pe Turci, așa că poziția principelui Ferdinand se consideră astăzi cam așa numai, ca frunza pe apă. Am amintit și noi la timpul său, că Sultanul și-a propus să răstörne pe Ferdinand de pe tronul de guvernor al Rumeliei orientale și în locul lui să numescă ca guvernor un pașă turcesc. Sultanul în adevăr a și voit să facă aceasta; ceea ce l'a împedecat însă a fost întervenirea puterilor, cari de terna, că prin asta s'ar arunca din nou un tăciune aprins în Peninsula balcanică, au reținut pe Sultan dela realizarea planului său. Principele Ferdinand al Bulgariei are așa-derea să dătorască menținerea poziției sale numai dorului de-a nu se conturba pacea europeană.

Săptămâna trecută, Germania a făcut o penibilă surprindere celorlalte puteri europene. El vorba de aprovizionarea armatei cu un nou sistem de tunuri și de puscă. Acum tocmai, când armatele Europei întregi sunt preocupate de cugetul, ca să introducă tunurile cu repetiția ori nu, împăratul Wilhelm a chemat la sine pe toți atașaii militari aflați în Berlin și li-a făcut cunoscut, că Germania încă din anul 1889 se înarmă în ascuns cu astfel de tunuri cu repetiția, așa că astăzi întregă artileria e provădită cu asemenea tunuri. Membrii parlamentului însă spun acum, că ei astăzi iernă, prin luna lui Decembrie, au aflat despre treaba asta, dăr li-a succed până acum a ține lucrul în secret. Descoperirea însă mai are și o altă parte de mare sensație, din care până acum numai atâta se știe, că șese batalioane de infanterie sunt provădute cu un nou sistem de puscă și două regimente de cavalerie cu un nou sistem de carabine. Aceste arme sunt de un calibru mai mic ca pușcile întrebuintate azi în armată; cel mai mare avantaj al lor constă într'un aparat automat, cu care sunt provădute. Pușcile cu repetiția Manlicher, ce se întrebuintează în armata noastră, sunt numai cu 5 glonțe; noușle pușci germane însă sunt cu opt glonțe. — Că ce sensație a produs această descoperire, se poate vedea din un articol al fôiei militare franceze „Ave-

intestine dela Armăni, lupte în care după obosirea orientală prea des și prea cu ușurință s'a făcut apel la autoritatea polițienescă din imperiu.

Creștinii desbinați în secte făceau mereu apel la împărații bizantini ca să deslege cu sabia lor laică controversele teologice. Cam tot așa Armăni s'au cam jucat cu focul, când pentru controversele lor naționale, nu s'au sfii să facă apel la autoritatea unui guvern însufletit de cele mai bune sentimente, dăr pe care atâtea zizanii ar putea la urmă să-l plictisescă.

D'acoi, dela noi, este bine înțeles, că nu pot merge decât sfatură. Acele sfaturi însă, decât cel care le dă este om cuminte, trebuie să fiă de așa fel încât să satisfacă majoritatea Armănilor pe cât e cu putință să nu înlăture nici un concurs folositor și mai ales să evite discutarea întotdeauna mânăjită de politica de partid și mai întotdeauna lipsită de informații directe, a oestiei macedonene acoi în țără la noi.

Recunoscem, că o asemenea operă este o operă grea. Ea cere nu numai muncă, inteligență și patriotism, ea cere mai ales răbdare, cumpătare la minte și tact în apocături.

nier Militaire“, care spune, că între Franța și Rusia se schimbă note diplomatice pentru a se înțelege, „ce e de făcut în fața acestei purtări provocătoare a Germaniei“.

Timpul plecării președintelui Republicii franceze Felix Faure la Petersburg încă nu este fixat, dăr pe lângă toate scrierile contradicțoare, această vizită se consideră ca sigură și ea are să urmeze încă în decursul acestui an. Fînd-o parlamentul francez se închide numai cu sfârșitul lui August, Faure a făcut, se știe, la Petersburg întrebare, decât nu cumva ar fi potrivit să meargă cam prin ultima săptămână a lui August, sau în primele zile ale lui Septembrie. I s'a răspuns însă că deoarece acest timp coincide cu programa de călătorie a Țarului, o vizită la acest termin ar fi foarte incomodă și că ar fi mai bine, ca Faure să-și amâne călătoria sa la Petersburg pe mai târziu. După planul mai nou, Faure va sosi astfel la Petersburg între 15—20 August.

O telegramă din Constantinopol anunță, că un tribunal militar va judeca pe 25 de studenți din școala militară și din școala de medicină pentru „răsvrătire în contra Sultanului“. Această „judecată“ este echivalentă cu mărtea nenorocitorilor tineri. Ei fac parte din partidul tinerilor turci, cari luptă pentru dobândirea unei constituții. Aceasta e totă vina lor. Poporațiunea Turcoiei, nu numai cea creștină, ci înșiși Mohamedanii în mare parte s'au săturat de stările de azi din Turcia și vor reforme, vor libertate. O puternică mișcare s'a pornit în direcția aceasta în Turcia și mișcarea ia tot mai mari dimensiuni. Într'o bună dimineață ea ușor poate să ajungă la o formă răsvrătire, pe care apoi tribunalele militare nu o vor mai putea sufoa.

Revoluția, ce a izbucnit în insula Cuba, ia din zi în zi un caracter mai serios și mai amenințator. Trupele spaniole, pe lângă totă silința ce-și dau, nu sunt în stare să suprime revoluția. Pe cât timp s'ocupă câte-un teritoriu, lucrurile mai merg cum merg, îndată ce însă trupele se retrag, insurgenții imediat se revoltă din nou. Inchisorile sunt pline de indigeni, dăr toate măsurile de rigore nu ajută nimic pentru a domoli poporațiunea. Indată ce cineva ese din închisore, e sigur, că se alătură la revoluționari. Mizeria și fômea încă seceră numeroșe victime, er în partea de apus a insulei mai bantue și epidemia vrsatului. Mai adauge apoi, că valoarea banilor de hârtia a scăzut în mod foarte însemnat, așa că 264 dolari de hârtia abia valorază 100 dolari în aur. Funcționarii de cincă zile nu și-au primit lefite. Un faliment de stat pare a fi inevitabil. Și care este cauza revoluției din Cuba? — Numai și numai nemulțămirea poporațiunii, care dorește o constituție liberală și o autonomie proprie a lor. Pe cât timp Spania nu va da insulei acestea, cu greu va mai putea avé pace. Dorul de libertate e puternic și nu se mai pot pune stavile în calea lui.

SCRIRILE ȚILEI.

— 19 Iunie.

Esamenul de maturitate din Blășiu. Ni-se scrie: Esamenul verbal de maturitate la gimnasiul din Blășiu s'a ținut în 27, 28, și 30 n. c. Admiși au fost 38 dintre cari unul s'a retras din cauză de bolă; unul a căzut pe un an; 10 (din câte 1 studiu), pe câte 3 luni; 16 s'au declarat maturi, 8 maturi cu bine și 2 maturi cu foarte bine. La esamen a asistat ca comisar din partea Consistorului metrop. Rvds. Dn. canonic Gavrilă Pop, er ca delegat guvernial Kuncz Elek. — Târnaveanul.

Profesorii români decorați. Ni-se scrie din Ploescă: Guvernul Italiei, în urma recomandațiunii d-lui comandor Tarantelli, președintele societății literare „La stella d'Italia“, care e pusă sub patronajul re-

gelui Umberto I, a numit membri onorifici ai numitei societăți, decorându-i în același timp cu ordul „Stella d'Italia“ în aur pe d-nii N. Crapelianu, I. Demetrescu, Aurel Șuluțiu, P. Manulescu, toți profesori ai liceului din Ploescă pentru lucrurile lor didactice și simpatia lor pentru Italia.

Greva muncitorilor agrari. În comitatul Ciongrad, pe lângă toate măsurile de precauțiune ale guvernului, greva muncitorilor agrari a izbucnit pe moșiile mai multor proprietari și încă cu succes foarte mare pentru muncitori. Dintre 300 muncitori, ce erau dinainte angajați pentru a seceră grânele, dela trei moși, nu s'a prezentat la muncă nici-unul. S'a trimis repede un om în Ardeal, ca să angajeze dintre muncitorii, ce lucrează pe la oăile ferate. A și angajat vre-o 60 pentru câte 1 fl. 50 or. la zi. Aceștia însă într'o zi abia au secerat 6 jugere, deoarece erau nisee Slovaci și alți muncitori străini, cari nu se pricep la secerat. Proprietarii din comitatul Ciongradului s'au convins din acest cas, că măsurile luate de guvern pentru a paraliza greva sunt zadarnice. Se știe, că ei prefer să piardă intrăgă recolta, decât să mai angajeze muncitori așa de scumpi.

Esamen. Suntem rugați a anunța, că esamenul din religione cu elevii români gr. cat. dela toate institutiile de învățământ din Brașov se va ține mâne, Vineri, în 2 Iulie n. la orele 2 p. m. în localitatea gimnasiului român. La esamen sunt invitați a lua parte toți, câți se interesează de meritul instruciunii.

Catastrofa de drum de fer, ce s'a întâmplat în Kolomea (Galiția) a fost pricinuită, precum am anunțat, în urma unei rupturi de nor. Sâmbătă seara pe la 9 ore s'a întâmplat această ruptură și până la 3 ore dimineața a plouat de-a vrsat. În urma aceasta totă partea de jos a orașului a fost inundată. Un mare număr de case s'au surpat. S'au nenorocit și oăți-va omeni. În decurs de câte-va ore a trăsnit în Kolomea de 18 ori, așa că cu totă ploaia a mai izbucnit și foc în mai multe locuri ale orașului. Furtuna se îndreptase spre Stanislaw tocmai pe timpul, când pornise trenul de persoane din Cernăuți. Apele ce veniu din toate părțile au subminat podul de peste riuțelul Kosatzowka. Pe la 1 și 1/2 noptea trenul din Cernăuți trecend peste pod, s'a surpat. Locomotiva împreună cu cincă vagoane de cl. I și II s'au prăvălit în apă, rupându-se de celelalte vagoane de cl. III, cari din norocire rămăseră pe șine. Locomotiva a dispărut cu totul în apă, dela celelalte vagoane răsturnate în apă se vedea numai partea de sus. Dece persoane au fost omorite, două grav rănite, er 10 ușor rănite. Cu totul s'au aflat în tren 120 de pasageri. Intre călătorii nenorociți se aflau și un medic de regiment care făcea călătoria de nuntă cu tinera sa femeie. Curentul apei a fost atât de puternic, încât un vagon a fost luat și dus de valuri până la depărtare de 300 metri.

Congresul internațional al Țiaristilor. Dilele aceste s'a intrunit în Stockholm, capitala Svediei, un congres al Țiaristilor din totă lumea. Membri congresului au fost primiți în mod foarte călduros și distins de regele Svediei, de guvern și de orașul Stockholm. Un șir de serbări de cele mai frumoșe s'a dat în onora Țiaristilor. La reprezentația de gală dela operă, monarhului i s'au făcut mari ovațiuni din partea publicului, care s'a ridicat în picioare, când s'a cântat imnul poporal svedian și l'a aclamat pe regele cu urări în toate limbile. Asupra debaterilor congresului vom mai reveni. Notăm acum numai, că Lună s'a discutat asupra oestiuinei importante de-a se reduce taxele pentru telegramele internaționale ale presei. S'a împărțit, că ministrul francoes al postelor a început să trateze cu diferite state în privința aceasta. S'a decis ca comitetul central al congresului să trateze cu diferitele guverne și cu societățile telegrafelor spre a ajunge la un rezultat favorabil. Sa votat mulțămită minis-

trului francoes al postelor și delegaților francoes. Congresul s'a terminat Marți la amădi. După amădi membri congresului au fost primiți la castelul regal Drott-Ingholm. La banchetul dat în onora Țiaristilor, primul toast l'a ținut regele Svediei, care în vorbirea sa a accentuat marea putere și responsabilitate a presei. „In Svedia“, șise el, „pe al căreia pământ ideile liberale au prins rădăcini atât de vechi, libertatea presei este aproape nefermurită“. — Er la noi temnițele sunt impopulate cu Țiaristi români, grația patentelor absolutistice și liberalismului unguresc!..

Comunicația noastră cu Viena-Buda-pesta se va face, precum suntem informați, mai multe zile încă numai pe linia Arad-Alba-Iulia-Teiuș, deoarece lucrările pentru restabilirea comunicației între Aghiriș și Nadășul-unguresc abia în vre-o deca zile se vor pute termina. A fost un mare noroc, că surparea delului dela Gărbău, care a cauzat intreruperea comunicației pe linia ferată între Oradea și Clușii, s'a întâmplat tocmai într'un timp, când n'au circulat pe acolo trenurile și că catastrofa a ajuns la cunoscința impiegaților drumurilor de fier înainte de ce să fi trecut pe acolo vr'un tren. O oăsilă de pază a fost cu totul îngropată de masele de pământ, ce s'au prăvălit peste terasamentul drumului de fier.

Furtună în Austria. Din Linz se telegrafază, că în 28 n. c. după amădi asupra Austriei de sus s'a deslăntuit o furtună grăznică, împreună cu rupere de nor și grindină, care a nimicit total sămănăturile. Fulgerul a lovit în mai multe case, pe care le-a aprins. Furtuna a durat timp de o oră.

Perderile Turcilor în război cu Grecii. Din Constantinopol se anunță, că ministrul de război turcesc a dat acum statistica oficială despre perderile avute în războiul cu Grecii. După acest raport în luptele din Tesalia Turcii au avut 900 morți și 2400 răniți, er în luptele din Epir 91 morți și 264 răniți. Intre aceștia au fost 2 pașale și 74 oficeri.

Petrecerea cu dans. „Exitus“ aranjată aseră de maturanții dela școalele medii române din Brașov, a reușit neașteptat de bine.

Ți era drag să privești cununa de tineri, în a căror fisonomie se exprima bucuria, și fericirea cădupă mulțaur de studiu și după grijea și temerea ce-au avut'o în fața ultimelor esamene de maturitate, acum li s'a deschis teremul vast plin de speranțe suridătoare care a format idealul lor.

Conscința aceasta le însenina fețele și bucuria și veselia lor se resfrângea și asupra celor de față, fără deosebire.

O idee fericită au avut tinerii studenți, rugând pe d-na Elena Popoviciu să primescă a fi patrona acestei petreceri. D-sa a reprezentat cu demnitate acest patronaj, sprijinind tot-odată după cum am aușit în mod foarte generos în toate privințele pe studenți. La rândul lor studenții n'au întârziat ai aduce omagiile lor de recunoscință.

Dansul, care forma părechii tot tinerele de fetițe și studenți a decurs după cum le era și inima, foarte vesel și vioi.

În paușă unde publicul a trecut în sala de-alături la mese, simpaticul nostru bătrân tata Axentie a ținut o vorbire ocașională foarte nemerită, terminând închină paharul în sănătatea patronesei.

Mai târziu talentatul tiner Macavei, care a fost prefectul studenților din acest an, printr'o vorbire dragălașe își luă adio în numele său și al colegilor săi de societatea din Brașov, unde spune că s'au aflat și simțit așa de bine. Mulțămii la urmă d-nei Popoviciu închinând paharul în sănătatea d-sale și în a societății române din Brașov. După paușă urmă dansul aproape mai animat ca înainte, până spre dimineață.

Catastrofa din Galați.

Cetim în „Epoca” de ați: Aseră, târziu, corespondentul nostru din Galați ne-a telegrafat, că apele lacului Brateș au rupt în două locuri șoseaua Galați-Reni și s'au revărsat asupra părții orașului numită vale.

Catastrofa este îngrozitoare. Jumătatea de oraș este sub apă; docurile, mai multe fabrici, între care fabrica de lemne Goetz, depozite mari de cherestele, magazinele de mărfuri ale drumurilor de fer, întreprinderile regiei etc. etc., sunt de asemenea sub apă. Soldații cari, și în noapte, lucrau la întărirea șoselei, au părăsit lucrările.

Locuitorii din vale au fugit, spăriați, în partea de sus a orașului. Panica este generală.

Etă noușle scrii pe care le-am primit astă noapte din Galați:

Șoseaua Galați-Reni a fost ruptă pe la orele 7 seara. Un vânt puternic, care bătea de la Nord a agitat așa de tare apele înfrunite ale lacului Brateș cu ale Prutului, în cât șoseaua nu a mai putut rezista.

Gara și linia ferată sunt inundate. Din Galați nu mai pleacă nici un tren.

Apele Prutului cu ale lacului Brateș și ale Dunărei sunt întrunite. Peste 25 mii oameni sunt pe drumuri.

*

Galați, orele 10.50 seara.

Șoseaua spre Prut s'a rupt pe la orele 4 jum. după amiaza. Tota dina a bătut un vânt puternic, care în cele din urmă a cauzat ruperea.

Șoseaua este ruptă pe o întindere de 30 m.; revărsarea apei a fost grăznică; soldații, cari lucrau la apărarea drumului fiind surprinși de revărsare, au părăsit lucrările fugind care în cotro apuca.

In mai puțin de două ore, mahalalele Bădălan, Sf. Dumitru și Iavorul au fost complet inundate, până la linia drumului de fer.

Panica. Țipetele locuitorilor, surprinși de apă, umpleau văzduhul; din toate părțile nu se aușiau de cât strigăte de ajutor. Spectacolul era sfâșietor. S'au organizat imediat ajutoare; plute improvizate, lunturi particulare și de ale flotei de război mișunau în toate părțile dând ajutor. Omenii unii sunt goi, alții îmbrăcați, înotau scoțând din case femei, copii și lucruri. Tot orașul alergase în vale ca să vadă desastrul. Toți erau cuprinși de spaimă și mâhnire.

Desastrul. Magazinele de la gară s'au putut deserta: toate mașinile de pe linii și din ateliere, precum și o parte din vagoane au fost expediate la gara Barboși. La gară oric-ae serviciu a fost suspendat, toți căutând să scape câte ceva.

Apa însă venea mereu: la orele 7 gara, depozitul de mașini și magazinele din împrejurimi au fost inundate; apa avea o înălțime la gară, la această oră, de 55 cm. De asemenea la docuri apa este până la brâu.

Apele au năvălit și în strada Cereș, der au fost oprite de digul ridicat. Sute de oameni și căruțe lucrăză la întărirea acestui dig, pentru a scăpa cel puțin partea orașului situat între strada Cereș și deal.

Victime. Până în acest moment nu se pôte preciza decât sunt victime, oăot controlul în mijlocul panice și zăpăcelei ce domnesce, este imposibil. Un copil însă este sigur, că a fost înecat.

Pagubele. Ingrijirea tuturor este îndreptată în acest moment la marile cantități de produse, cu cari erau pline mulțimea de hambare înecate. Pagubele sunt enorme. Peste tot locul nu vești de cât căruțe încărcate cu bagaje. Numărul celor rămași fără adăpost este enorm.

La Zăclău. Satul Zăclău situat pe malul drept al Dunărei, în fața Galaților, este inundat: 110 case sunt sub apă, care are o înălțime de 5 metri deasupra solului.

Locuitorii acestui sat parte s'au refugiat la Țiglina și în Galați, parte așteptă încă ajutor.

*

Galați, 11.30 noaptea.

In acest moment apa a rupt digul din strada Cereș.

Panica este mare. S'a dat alarma ca locuitorii, cari s'au culcat să se deștepte și să părăsescă casele lor. Orașul este în dolin.

„Timpul” aduce următoarele amănunte despre ruperea digului al doilea:

E miezul nopții și întunerecul mare. Pe apă, pe ici pe colo se ved lumini, cari umblă în toate părțile. Sunt bărcile. Grămadăla de oameni e foarte mare, și învălmășala și mai mare. Cară cu boi, trăsuri, căruțe, toate sunt încărcate cu bagaje și pornesc spre deal. Circulația se face cu greu și a trebuit să intervie armata spre a se ține ordinea.

Apa crește la digul al doilea repede și cu forță. In gară toate mașinile sunt sub presiune. Sunt vr'o douăzeci. Ele au fost puse în mișcare spre a duce departe vapoarele cu mărfuri și bagaje.

Lumea ce se adunase la acest dig privea îngrozită spectacolul creștând, că el se va opri aici. Apele crescând mereu cu furie se înalță mugind și cu enorma lor presiune sunt gata să sdrobescă și această apărare.

Și, într'adevăr, pe la orele 1 și jumătate din noapte, apa îl cuprinde, îl rupe și se varsă în torrente. Lumea e cuprinsă de grăză, toți fug. Apa îi ajunge și oamenii fug mereu în acest torent, care le ajunge până la genunchi.

Aceste torrente veneau din două părți: din stradale Grivița și Dacia. Trompetele sună alarma, sergenții fluera să dea de scoire și oamenii tipă îngroziți.

Torrentul furios, care a cuprins gara cu toate dependințele ei se revărsă spre port și apele s'au unit cu ale Dunărei, formând în oraș un alt Brateș imens și din care se ved eșind casele oamenilor, unele înecate până la acoperiș.

Câte-va mii de familii sunt fără adăpost și și-au pierdut tot avutul lor. Nu se știe, până în momentul când scriem aceste rânduri, decât n'avem a deplânge și vieți pierdute în acest desastru.

*

Din Brăila se anunță: In vedere, că apele Dunării continuă a crește și pentru a evita o catastrofă s'a construit importul Brăila un al doilea dig de apărare. Grația măsurilor luate de serviciul docurilor, speră că portul Brăila va fi ferit de nenorocirea întâmplată în portul Galați.

Sciri din România.

Se asigură, că medicii curanți ai principelui moștenitor român, vedând necesitatea, ca prințul Ferdinand să fiă transportat ori la Sinaia ori la Câmpulung, unde aerul este mai curat și mai sănătos și prin urmare și mai priincios pentru sănătatea Alteței Sale, decât aerul din regiunea dela Cotroceni. Strămutarea această se va efectui îndată ce reconvașcentul se va simți mai în puteri. Atunci se vor strămuta și regele și regina cu curtea la Sinaia. Buletinul din urmă, de Marți dimineața, constată, că starea Alteței sale regale este foarte satisfăcătoare.

— M. S. Regina a vizitat Mercuri dimineața la Ateneu atelierul pictorului Adjukievici. Soim, că acest renumit pictor lucrăză la marea tablou, care înfățișeză preșenta împăratului Francisc Iosif la revista militară asupra armatei române la Cotroceni sub comanda regelui Carol. Regina a stat mai mult de o oră la Ateneu.

— D-l Ioan Nenișescu fost inspector școlar și deputat e numit prefect al județului Tulcea (Dobrogea) și a și plecat la postul său.

— Celebra cântăreță lirică română Dharolée a fost primită Duminecă în audiență de Regina, care i-a cerut concursul pentru o serbare ce se va da sub înaltul său patronajiu în folosul victimelor inundațiilor. Artista se înțelege a primit cu plăcere propunerea reginei.

— Pentru inundați să vor aranja o seriă de serbări de tot felul. Comitetul Jockey-Clubului va organiza o seriă de serbări hipice, la care se vor da și două caruseluri militare. — Asemenea va aranja și Clubul regal în parcul localului său o seriă de serbători tot în favoarea inundațiilor. — Societatea Centrală — Agricolă a subscris 10,000 de lei în folosul victimelor inundațiilor.

Razele X și vama.

„Figaro” din Paris scrie: Vama nu se va suprima prin invenția de care vorbim. Am puté țice: din otrivă.

Invenția această tinde să suprima vexațiunile la care sunt supuși călătorii cinstiți din cauza celor cari vor să comită fraude. Nu vor mai fi colete răsturnate, cufere deschise, colete postale desfundate, pe scurt: vremea de aur a vămii, a vameșilor și a călătorilor cinstiți.

De mult timp d-l Pallain, activul și distinsul director general al vămilor, își pune și pune și inginerilor întrebarea următoare:

— Deore-ce razele X, (razele Röntgen) pătrund — sousați acest cuvânt al unui „vameș” coletele umane, n'ar puté pătrunde și coletele oamenilor?

Și la această întrebare atât de logică se răspundea totdeauna cu faimosul argument: e o distanță între descoperirea științifică și aplicația ei industrială.

Etă că tocmai aplicația această a devenit practică. Primele experiențe s'au făcut ieri, la ministerial finanțelor, în fața directorului general și a șefilor de serviciu. Am fost ieri la d-nul Pallain și etă ce mi-a țis:

„Inchipește-ți un binoclu mare căntărind 20 de kilograme, aședat pe un picior învârtitor, ca o cameră neagră a unui fotograf. Binoclu acestuia, în loc să se termine cu două lentine care măresc, se sfârșesc cu două ecranuri fluorescente ca cele care slujesc pentru experiențele cu razele X. Obiectul de esaminat se aședă între lumina obișnuită a aparatelor razele X și binoclu acestuia și se vede imediat tot ce conține obiectul acesta.

„E minunat și sunt încă surprins de aplicațiunile admirabile ale acestei descoperiri.

„Am putut astfel, ați dimineta, să număr într'o cutie de țigări, închise, cele 25 de țigări ce conțineau. In interiorul unui scaun am putut numera toate resorturile. Intr'un colet postal bine închis și înfășurat am vedut o păreche de butoni de manșetă. Și această fără pregătiri speciale, în același cabinet în care ne aflăm acum; am închis numai perdelele dela ferestra.

„Ved în această aplicație a razele X la vamă consecințe incalculabile și mai ales ferioite pentru public. E înainte de toate un mijloc admirabil de a evita în mod preventiv fraude. Când se va șoi, că se va pătrunde printre bagajele d-v., printre hainele d-v. și chiar printre plăcile blindate cu care își îmbracă contrabandiștii de alcool picioarele și pieptul, mi-se pare că fraude va diminua.

„Și pentru publicul care nu face contrabandă, și ale cărui bagaje se deschid de mână adesea prea ușore — nu-i așa? — se va pătrunde de acum înoclu, cu binoclu în interiorul acestor cufere fără a le desface și se va șoi deocă cutia de țigări conține, cum spune călătorul, un obiect de toaletă său țigările proibite!

„Tot așa va fi la accize unde va ajunge să se proiecteze binoclu asupra bușilor, său asupra oamenilor pentru a vedé deocă conțin apă său alcool!

„Fără îndoială, vor fi ore-cari greutăți de instalație, der acestea vor fi ușor învinse. Principiul e găsit: cu un aparat foarte lesne de mănuit se va putea vedé ce se petrece în toate coletele.”

D-l Pallain adaugă apoi, că experiențele făcute în cabinetul său vor fi continuate în toate gările din Paris și că în ourend toate gările de vamă din Paris, apoi accizele, vor fi înzestrate cu noul aparat.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 29 Iunie. Delegații Românilor din Tesalia au prezentat eri ambasadorilor puterilor Memoriul lor, prin care cer să rămână sub stăpânirea Turciei.

Salonic, 29 Iunie. Turcia transportă continuu trupe în Tesalia. In țilele dela 14—25 Iunie a fost transportate prin Salonic la Tesalia 15,000 ostași, 200 gendarmi, 2500 cai, 8000 puseși și 40 vagoane cu provisiă.

Atena, 29 Iunie. Din isvor semi-oficial se comunică, că venitele Greciei vor fi în anul acesta cu 40% mai mică ca anul trecut. Venitele se cifreză aproximativ cu 65 milioane drahme, pe când cheltuelile fac 135 milioane. Finacele statului sunt sleite cu totul.

Literatură.

Foia Pedagogică, ce apare în Sibiu sub redacțiunea d-lui Dr. D. P. Baroianu, Nr. 12 cuprinde: Aritmetica în anul școlar dintăiu, de D. Comșa. — Modele de lecțiuni: Ocuparea Daciei prin Traian, de Dr. I. Stroia. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. Abonamentul, care se pôte face la administrația „Tipografiei arhidieceșane”, costă pe an 3 fl. Pentru România 10 lei.

Istoria Pedagogiei de V. Gr. Borgovan a eșit deja de sub tipar în editura librăriei H. Steinberg din Bucuresol (Strada Șelari 18). Prețul 3 lei. Se pôte procura și prin administrația țiarului nostru.

DIVERSE.

Descendenții Reginei Angliei. „Times” constată, că Regina Victoria a Angliei are cu totul 79 de descendenți. Anume: 9 fii, 40 nepoți și 30 strănepoți. Dintre aceștia mai sunt în viață: 7 fii, 33 nepoți și cățiva strănepoți. Dintre strănepoți, 19 sunt feciori, er 17 fete. Dintre nepoți, Wilhelm II împăratul Germaniei și țarina Rusiei sunt stăpânii celor mai puternice state din lume. Dintre strănepoți, cea mai tinără este archiduceasa Tațiana, fiica mai mică a țarului Nicolae II, careia țarina i-a dat nașcere numai cu câte-va țile înainte.

„ALBINA” institut de credit și de economii.

Fiitala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Iunie 1897.

Intrate:

Numărar cu 1 Iunie 1897	fl. 8,533.39
Depunerii spre fructificare	„ 144,315.43
Cambii răscumpărate	„ 97,238.44
Conturi curente	„ 46,615.05
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 5,931.20
Imprumuturi pe produse	„ 4,637.80
Monetă	„ 4,072.04
Rimesse	„ 3,662.98
Comisiuni, cupone și efecte	„ 31,207.16
Banci	„ 106,815.12
Interese și provisiuni	„ 7,974.60
Diverse	„ 1,426.34
	fl. 462,429.55

Eșite:

Depunerii spre fructificare	fl. 172,164.18
Cambii escomptate	„ 107,609.87
Conto curent	„ 46,140.25
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 14,318.—
Imprumuturi pe produse	„ 2,300.—
Monetă	„ 2,059.88
Rimesse	„ 3,662.98
Comisiuni, cupone și efecte	„ 8,472.50
Banci	„ 95,236.03
Interese și provisiuni	„ 1,534.60
Spese și salare	„ 1,305.49
Diverse	„ 1,070.88
Numărar cu 30 Iunie 1897	„ 6,554.89
	fl. 462,429.55

V. Bologa m. p. N. P. Petrescu m. p.
dirigent. adjunct.
V. Uvegeș m. p.
comptabil.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 30 Iunie 1897.

Table with 2 columns: Item (e.g., Renta ung. de aur 4%, Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%) and Price (e.g., 123.25, 100.10).

Cursul pieței Brașov.

Din 1 Iulie 1897.

Table with 3 columns: Item (e.g., Banenote rom. Cump., Argint român. Cump.), Price, and another Price (e.g., 9.46 Vând., 9.49).

Nr. 9753—1897.

Publicațiune

Orașul Brașov (în Ungaria) intenționează a vinde în 8 Iulie 1897 înainte de prânz la 11 ore pe cale de oferte per tulpină din pădurea Dêrste-Predeal (cercul Timiș), pe durata an. 1897—1904 inclusive, etatul anual, de lemne de brad de 2300 m³ plus 1200—1500 m³ ca cruțări anuale de brazi și molifti.

Condițiunile de oferte și acele contractuale se află până la ziua amintită dela 8—12 ore înainte de prânz la oficiul orașenesc forestieral, spre esaminare din partea fiă-cărui. Ofertele, prevădute cu timbrul de 50 cr., în cari este de a se aminti în cifre și litere suma oferată per m³ și cari au ca se conțină dechierațiunea, cum-că oferentului i sunt cunoscute condițiunile de oferte și acele contractuale și că se supune lor, sunt de-a se ascerne până în 8 Iulie a. c. la 11 ore înainte, de prânz la d-l primar Carol Jacobi.

Ofertele au ca se conțină ca vadiu 10% din suma oferată pentru un quart anual de 3700 m³ și totdeodată numele și locuința oferentului.

Ofertele se vor deschide la 11 ore înainte de prânz a amintitei zile în biroul d-lui primar.

Brașov, 18 Iunie 1897. Magistratul orașenesc.

Advertisement for George Kunkel, Brașov, Strada Hirscher 7. Features large text '18 cr.' and '1 mtr. perdele de dantele'.

AVIS!

Prenumeratiunile la Gazeta Transilvaniei se pot face și reinci ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonati să binevoiască a arăta în deosebi, când voiesc ca expedarea să li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonază din nou să binevoiască a scrie adresa lămurit și să arate și posta ultimă. Administraț. „Gaz. Trans.”

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei” a 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Mai 1897.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (e.g., Budapesta - Predeal, Copșa-mică - Sibiu - Avrig - Făgăraș) and train times.

Notă: Orele însemnate în stânga stațiilor sunt a se cere de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte. — Semnul —> arată cu capul direcția, <— arătrău merge trenul.